

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 11. zvezka.

Pismo sv. očeta papeža Pija X. o tretjem redu	821
Zaupno občevanje z Bogom. XI. Pogl. Strah, ki ne pomaga pridobiti po- nižnosti, tudi ne pospešuje spreobrnjenja	325
Bl. Salomea, devica 2. reda sv. Frančiška	327
Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška. Drugo poglavje. (Dalje)	327
Škerbimo za mertve!	331
Življenje bl. Krišpina, brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kap. družine. Br. Krišpin se verne v Orvieto	337
Br. Krišpin gre v Rim in živi tam še dve leti	339
Skupna pobožnost.	341
Sv. Justin marternik o evharistiji pri prvih kristijanih.	344
Družba sv. Mohorja	346
Iz mariborske skupščine 3. reda sv. Frančiška.	347
Drobtinice in odlomki iz kerščanskih nauk in pridig Jožefa Škrinjarja. Iz 1. sešitka »O veri« (Dalje).	349
Priporočilo v molitev	351
Zahvala za vslišano molitev	351
Za kitajski misijon.	351
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec november ali listopad.	352

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

K naši dialektologiji.

(Dalje.)

Prof. A. piše dalje (str. 328): „Nun existiert aber die Aussprache mit *ge* tatsächlich, **vrazgé*, **možgé* sind keineswegs unmögliche Formen, wenigstens nicht wegen ihres *g*, jedoch hat der nom. pl. von *vrág* den Ton auf einer andern Stelle: *vrázgje* und *vrázge!*) auch **možge* ist nur deshalb unmöglich, weil es auch keine Form **možd'é* gibt, im Prinzip existiert aber auch hier die Form, deren Existenz Šk. so nachdrücklich leugnet; denn der nom. pl. von *mduzs* ist nicht bloß *mozsèvgje*, sondern auch *mozsèvge.*“)

Tem verstam ste dostavljeni pod čerto dve opazki. V prvi poroča A. po nekem dopisu g. Pavla, da se v resnici govori tudi *vrazgé*; v drugi omenja iz Miklošičeve Vergl Gr. 3: 134 obliko *môžje*, ki je Pavel ne pozna, „wenn sie im Volksmunde lebt, wird sie **mduzsgje* und **mouzsge* gesprochen“. —

Na to moram odgovoriti, da jaz glede sedanje izreke prekmurskih Slovencev nisem ničesar tajil, povedal sem le to, kar sem našel v Küzmičevem Novem zakonu in v Terplanovem psalteriju. In tam sem našel dotični dve besedi tudi le s tistim naglasom, ki sem ga zaznamenal; glede *možjé* prosim, naj se pogleda Mat. 12, 41; 14, 25, 35; Luk. 5. 18; Act. 2, 29, 38; Ef. 5, 28; glede *vrazjé* Mat. 8, 31; Mark. 5, 12; Luk. 8, 33; Jak. 2, 19. Pravi, prvotni naglas mora biti le ta. Če bi se pa dan današnji torej tudi v resnici slišale oblike *možgé*, *vrazgé*, to moji razlagi nič ne bi škodilo; zastran mene in moje razlage se je lahko tudi že pred več ko sto leti sem ter tja tako izgovarjalo. Če pomislimo, kako podobna sta si prepisnik *j* in zveneči zapornik *g* pred *e* in *i*, se temu ne bomo čudili. Ni davno, ko sem slišal nekega gospoda iz Westfalije govoriti *getz* za *jetzt*, *Magestät* za *Majestät*; govoril je tako menda nehote, vendar je opazil, da „govorimo mi Slovenci *i* namestu *j*, oni (Nemci) pa govore *j* bolj *g* podobno“. Ali tudi pri nas se govori semtertja menda blizu tako. Že Janez Svetokriški v 17. stoletju piše *gilu* za *jilo*, Pleteršnik ima šo *ga* poleg šo *ja*. Še več primerov sem navel na dotičnem mestu v Archivu. Oblak je v svojem dostavku skušal spodnesti vse. Jaz sem v rokopisnem odgovoru precej obširno zavernil njegovo termasto vpiranje in, kaker vidim iz lističa, ki ga je, prebravši moj odgovor, pisal Jagiću, se mi je v tej reči naposled vdal, ali ves moj odgovor mu je bil pre„weitschweifig“. In to je bil skorajda res, pa ne tolikanj po mojem zakrivljenju kaker po njegovem, ker si zamotan v svoje ideje ni dal zlepa kaj dopovedati. To je tudi prof. Asbóthu dobro znano. Piše namreč

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

11. zvezek

Pismo sv. očeta papeža Pija X. o tretjem redu.

Č. očetom Pacifiku Monca, Viktorju Mariji Sottaz, Pacifiku iz Sejana, treh družin prvega reda manjših bratov generalnim ministrom, o disciplini tretjega reda, kako se ima previdno vrediti, da se v ničemer ne oddalji od svoje vstanove.

Ljubljeni sinovi, pozdrav in apostoljski blagoslov! — Da tretji red frančiškanski, ki ga svetovnega imenujejo, razširjen po vsem svetu, ne le po številu svojih udov, temuč tudi po svoji delavnosti cvete, dokazujejo za gotovo premnogi spisi o tem redu, kaker tudi mnoga romanja k slovečim svetiščem in pogosti shodi, mej katerimi se radi spominjamo tega, ki je bil nedavno v tem našem mestu. To so gotovo prav vesele reči, ki nam dajejo priliko čestitati vam, ljubljeni sinovi, ki ste tovarišem tretjerednikom učitelji in voditelji. Vender vam ne bomo skrivali strahu, v katerem smo že davno, zavoljo neketerih znamenj, da se ne bi kje, hoteč na videz kaj zaslužnišega storiti za človeško družbo, nemodro hlepenje po novostih vtihotapilo v tretji red ter ga počasi odvernilo od njegove vstanove, kakeršno je hotel imeti presveti Frančišek. Da vam torej v tako važni reči naše svete na znanje damo, smo se namenili denes nekoliko obširniše vas nagovoriti.

Pred vsem se nam potrebno zdi, ljubljeni sinovi, ljudstvu bolj in bolj razjasniti, kaj je po volji očeta, ki mu je postavil, tretji red, kaj je njegov cilj in konec, in pokazati, da se ta ne razlikuje od drugih dveh po svoji natori, temuč le po tem, da skuša isti namen doseči po nekem posebnem načinu. Kaker namreč pravi prednjik naš blagega spomina, Leon XIII., so frančiškanske vstanove vse v tem, da se izpolnjujejo zapovedi Jezusa Kristusa; nič drugega ni namreč namerjal njih presveti začetnik, kaker da se v njih, kaker v kaki vadnici, ljudje pridniše uri v kerščanskem življenju. Seveda prva dva redova frančiškanska skušata, posvečena vaji velikih čednosti, nekaj popolnišega in bogoljubnišega doseči, ali sta nemnogih, namreč tistih, ki jim je po božji dobroti dano po svetosti evangelijskih svetov z nekim posebnim veseljem hrepeneti. Tretji red pa je že po svojem postanku primeren množici in koliko pomaga k pravičnemu, nedolžnemu po veri vravnanemu življenju, spomini starih časov in reč sama dokazuje.« (Const. Misericors Dei Filius). Sicer pa je asiški oče sam, ko je tretji red z naslovom »bratov od pokore« imenoval, zadosti očitno pokazal, da je to dvoje posebnost tretjerednikov: bratovska edinost mej sabo in prizadevanje za pokoro.

Kar se prvega tiče, ni manjkalo nikoli rimskih papežev, naših prednikov, skerbi in misli v tem, da bi frančiškanski tretjeredniki po zvezi duhov ljubezen serafinskega očeta razodevali in bili kaker eno telo. Tudi mi smo v apostoljskem pismu »Septimo jam pleno saeculo« redovnike prvega reda opominjali, naj ne pozabijo, da imajo biti vneti bratovske ljubezni, ki ima biti tolika, da se bo tudi na tretji red razširjevala. Ta ljubezen pa nima biti le mej tretjeredniki ene in iste skupščine, temuč tudi mej raznimi skupščinami; kaker razni samostani vsakega reda, tako naj tovarištva tretjega reda bodo po svoji natori z ljubeznijo mej sabo zvezana. Naj tukaj omenimo, kar smo dne 17. grudna meseca 1909 pisali tretjerednikom rimskega mesta: »Ker skušnja uči, da zedinjene moči več premorejo ko posamezne, vidimo, kako goreče se sovražniki katoliškega imena družijo, da gotoviše dosežejo svoje hudobne namene. Da se jim primerno v bran postavijo, je treba torej, da se tudi vsi dobri združijo, in posebno tisti, ki imajo po vstanovi asiškega očaka tako sami kerščansko misliti in zgledno živeti, kaker tudi kerščansko vero in življenje mej ljudstvom gojiti in varovati.« Torej to zvezo moči vnovič pripoznavamo, pa pod tem pogojem,

da se ne vpeljuje nova vredba, temuč razmere mej tovarištvu le ravnatelj tovarištev sami vravnajo.

Kar se druge reči tiče, je, da se poslužimo besed ravno tistega našega prednjika, »naše poglavitno priporočilo, da naj tisti, ki so znamenja pokore nase vzeli, v podobo svojega presvetega začetnika oči obernejo in po nji se ravnajo, brez česar bi bilo ničev, kar bi se iz tega pričakovalo dobrega.« (l. c.) Najbolj je namreč, kaker priča sv. Bonaventura, Frančišku Bog to vkažal, da naj pridiga pokoro in ljudi od ljubezni do tega sveta k ljubezni Križanega vodi. On je torej. zatajevanje Jezusovo vedno na svojem telesu nosil, in ko je povsod čudovito naveličanje sveta in ljubezen do Križa zanetil, je po božjem navdihnjenju začel misliti, kako bi vstregel množici hrepeneči po njegovi vstanovi in kako bi jo ob enem zadržal v mejah navadnega življenja. Tako se je začel le-ta tretji red, ki je bil čudovito koristen tako cerkvi kaker državi tako dolgo, dokler je prvotno obliko pokore vestno ohranil. Zato je gotovo, da bo vedno rodil podoben sad, če bo ohranil tisto obliko tudi v prihodnje.

Da pa obe omenjeni reči doseže, so izverstno vravnane postave tega reda, katerim morajo torej tretjeredniki vestno pokorni biti. — Pred vsem je pri sprejemanju tovarišev na to gledati, da so odkritoserčno verni in zgledno vdani rimski cerkvi in apostoljskemu sedežu po zgledu očeta Frančiška, keterega vero je naš prednik Nikolaj IV. v vstanovi »Supra montem« z največo hvalo počastil. In da ta čednost ne bo v nevarnosti, naj se zderže branja škodljivih knjig in časnikov; spise pa, ki vero branijo, naj ne le prebirajo, temuč tudi skerbe, da se mej ljudi spravijo in razširijo; zraven tega naj bodo, koliker je mogoče, pri službi božji vsak v svoji župni cerkvi in naj pomagajo župnikom mladino in nevedniše ljudi učiti kerščanski nauk. Svoje zadržanje pa naj tako vravnajo, da se bodo kar najbolj mogoče držali kerščanskega življenja. Naj si torej prizadevajo zderžati se mehkužnosti, pojeдин, prešernih gledaliških iger, naj hodijo pogosto k spovedi in k svetemu obhajilu, družini in sosedom naj bodo v zgled, zašle naj skušajo na pravo pot privabiti. Pred vsem pa naj pomnijo tretjeredniki, da bodo malo vredni tega imena, če ne bodo goreči ljubezni do Boga in do bližnjega in če ne bodo razodevali tiste čednosti ko posebnega znamenja svojega reda, ki se je v nji serafinski očaj čudovito odlikoval. Ker pa je dokaz ljubezni opravljanje dejanja ljubezni so dolžni vsi svojo dobro voljo tovarišem in drugim skazovati, skrbeti, da

se poravnajo razpori, bolnike naj obiskujejo, vbožniše sê zloženim denarjem podpirajo, sploh naj si prizadevajo vsa dela vsmiljenja opravljati.

Ker pa imajo redovniki prvega reda vladati tretji red, naj se izvolijo za predstojnike tovarištev ali vizitatorje taki možje, ki so v samostanih sveto živeli in tako posnemajo svojega začetnika, da morejo tovariše tretjerednike napolniti s čednostmi, ki so se na njem naj bolj svetile. Ali v teh britkih časih, ko se je vedno bati, da ne bi kaj hudega zadelo prvega reda, je videti, če hočemo, da tretji red nepoškodovan ostane, primerno, da taka tovarištva ne bodo samo pri samostanih prvega reda, temuč tudi pri drugih zlasti župnih cerkvah in se njih vladanje, po svetu škofov, župnikom samim izroči, če okoliščine krajev kako drugači ne kažejo, vedno pa ne da bi se kerčila pravica in dolžnost predstojnikov prvega reda. To v resnici posebnosti tretjega reda ni nasprotno, temuč popolnoma primerno in prikladno. Saj je lahko sprevideti, da bodo na ta način tretjeredniki župnikom v krepkejšo pomoč pri skerbi za zveličanje ljudi.

Iz povedanega torej mislimo, da je očitno, da tretji red v tem obstoji, da tovariši zapovedi evangelijske popolnosti v vsakdanjo rabo vpeljejo in zgled kerščanskega življenja drugim v posnemanje podajo. Iz tega sledi, da se tovarištva tretjerednikov ko taka v deržavljanske ali čisto gospodarske zadeve nikaker ne smejo mešati; če to store, naj vedo, da delajo nekaj, kar je popolnoma tuje njih vstanovi in nasprotno naši volji.

Vender si bodo tretjeredniki velike zasluge pridobili, če bodo vsak posebe katoliškim društvom pristopali in skušali doseči, kar je vsakega posebni namen. Tudi jim ni prepovedano vdeleževati se družabnega dela, kakeršno odobruje ta apostoljski sedež; varovati pa se je, da tretji red sam ne bo vdhajal v okrožja tistih društev in njih posebnega namena sebi prilaščeval. Če pa kateri izmej tretjerednikov zaradi pobožnosti ali dobrednosti kakeršno si bodi drugo novo društvo vstanovi, hočemo, da ima biti popolnoma podložno škofu in ga vodi tisti, ki ga škof poterdi, če tudi so predstojniki tretjega reda začetniki bili tistega društva.

Kar se tiče shodov tovarištev, je treba, da se jim postavijo gotove meje, ki ne terpite, ljubljeni sinovi, da bi jih kedo prestopal. Naj se torej sveto derže naslednje določbe:

I. Le redovniki prvega reda imajo shode ali zbore tovarištev tretjega reda sklicavati in jim predsedati; če se snidejo to-

variši enega okrožja, predstojnik samostana ali gvardijan, če ene okrajine, predstojnik okrajine ali provincijalj, če več okrajin, vesoljni predstojnik reda ali generalj. Kateri imajo pravico predsedništva, imajo pismeno naznaniti in določiti, o čem se bo govorilo; nihče pa naj nima pravice o čem govoriti, če ni prej naznanil predsedniku svojega predloga in od njega dobil dovoljenje govoriti.

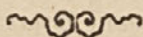
II. Nikomer ni dovoljeno razpravljati, razen o rečeh, ki se vjemajo s tretjega reda prirodo, namenom in postavami ter s predpisi, ki so jih rimski papeži o tej reči dali; vprašanja o čisto gospodarskih in družabnih zadevah naj se nadalje odpravijo.

III. Ker ima frančiškanski red to lastnost in posebnost, da se kar najtesneje derži namestnika Jezusa Kristusa, naj tretjeredniki, ko pridejo v zbor, ne opuste na znanje dati svoje posebne vdanosti do rimskega papeža in na drugem mestu do vesoljnih predstojnikov reda.

IV. Sklepi shodov ali zborov naj se ne objavljajo razen s priterjenjem vesoljnega predstojnika reda. Če se pa vsi trije vesoljni predstojniki frančiškega reda vdeleže zbora, naj mu bodo skupno predsedniki, ker so po dostojnosti in oblasti enaki, in sklepi naj se ne objavljajo, preden jih oni skupno poterdijo.

To smo povedali primerno dobrohotnosti, s katero objemljemo tretji red; zaupamo pa, da si bodo tretjeredniki vsi, kar jih je vaši skerbi po katoliškem svetu izročeni, na vso moč prizadevali po sledu serafinskega očeta hoditi. Da se to zgodi, kaker želimo, vam, ljubljeni sinovi, in vesoljnemu frančiškanskemu redu apostoljski blagoslov z veliko ljubeznijo podelimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru, dne 8. meseca septembra, na praznik rojstva Marije Device, leta 1912, desetega našega papeštva.



Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.

XI. Poglavlje.

Strah, kateri ne pomaga pridobiti ponižnosti, tudi ne pospešuje spreobrnjenja.

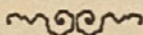
Ne vem, če se motim, vendar mislim, da sem jasno dokazal, da malo pomaga in ni potreben strah za pridobitev kerščanske ponižnosti. Poglejmo, ali vsaj nekoliko pospešuje naše

spreobrnjenje. Prav rad bi temu priterdil, ke bi o tem govoril s posvetnjaki razuzdanega življenja. Ker ti ljudje pogosto zabredejo v zanjke hudobnega duha, tako da sami ne vedo kako, bi jih tegnil strah prignati do tega, da bi v zakramentu sv. pokore iskali zdravila zoper svoje grehe. Tukaj pa govorim ljudem, ki so se v začetku svojega spreobrnjenja natanjčno obtožili svojih pregreh in si dobro očistili svojo vest, in jo v svojih spovedih vedno bolj očiščujejo; ljudem, kateri se že dlje časa varujejo vsacega smertnega greha, ki se ga bolj boje kot vsakega drugega zla na svetu; ljudem, kateri si prizadevajo najtesneje z Bogom se združiti. Ali naj se take ljudi še bolj priganja, da si zagotove prijateljstvo božje, sè strahom, da so morebiti v stanu greha? Ali naj se s prenatánčnim in utrudljivem spraševanjem vesti vkvarjajo, se vedno obtožujejo že zadosti spovedanih grehov, ki so jim bili že davno odpuščeni in naj si vedno izmišljujejo novih okoliščin in jih pripovedujejo? Ali bi jim mogel kaj tacega dovoliti. modri spovednik, ke bi tudi sami hoteli tako delati? Ali se ne bo na vso moč trudil in sè vso odločnostjo nastopal, da jih reši tega praznega nemira vesti?

Ali morebiti se mi bo vgovarjalo, da ta strah vsaj veliko kesanje zbudi? O! tisti, ki Boga ljubi in si skerbno prizadeva, da mu dopade, ne potrebuje strahu, da bi sovražil greh. Ke bi bil tudi gotov, da so mu bili grehi odpuščeni, kaker je bila gotova Magdalena, vender bi on še nadalje svoje grehe objokoval, ne da bi si zagotovil svoje sprijaznjenje z Bogom, temuč iz ljubezni božje, to je iz žalosti zarad svoje nehvaleznosti do tako dobrega Boga, keterega že davno goreče ljubi.

Ti blagi nagibi so bolj pripravní spopolniti pokoro, kaker pa tisti suženjski strah. Strah tedaj za nas nima nobenega dobička. Ves njegov vpliv obstoji le v tem, da duše vznemirja in stori, da v tej hudi in prazni bojazni zgube čas, keterega bi lahko bolje obrnile za svoj napredek v popolnosti.

Ti učinki praznega strahu pa so ravno tako dušam v kvar, kaker hudobnemu duhu po volji. Po nauku sv. Terezije namreč hudobni duh nič bolj ne želi, kaker, ako more osebe duhovnega življenja zbegati in jih oropati miru, ker se v tem stanu dušne zbežanosti ne morejo samo s tem pečati, da bi svojega božjega učenika poveličevale in ljubile.

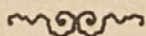


Bl. Salomea

devica 2. reda sv. Frančiška.

Salomea je bila hči poljskega kralja Leška V.*), rojena v Krakovu leta 1201. Tri leta staro so jo poslali njeni stariši na Ogersko očetu sv. Elizabete, kjer so jo dobro izgojili. Pozneje se je poročila s Kolomanom ogerskim kraljevičem, bratom Elizabetinim; oba pa sta naredila obljubo vednega devištva, ki sta jo tudi vestno ohranila do smerti. Z dovoljenjem svojega moža je stopila v tretji red sv. Frančiška, kjer je pobožno in spokorno živela tudi pozneje kaker kraljica, ko je pridobil Koloman kraljestvo Halič na Maloruskem. Po smerti svojega moža je ves svoj denar razdelila vbozim ali je z njim cerkve zidala. 39 let stara je prestopila v drugi red sv. Frančiška. V samostanu je še 28 let živela; njene sosesre so jo zelo spoštovale in večkrat za svojo predstojnico izvolile. V 76. letu svoje starosti je pri sveti maši zbolela in napovedala svojo smert. Na smertni postelji je poklicala k sebi svoje duhovne sestre in jim priporočala, da naj se ljubijo, v edinosti živijo in natančno sveto vodilo izpolnjujejo. 17. novembra leta 1268. se je preselila v večnost. Ko so čez sedem mesecev njeno truplo odkopali, je bilo nestrohnjeno; pokopali so ga v Krakovem poleg trupla njenega moža. Papež Klement X. jo je mej blažene prištel. Njen god se obhaja v frančiškanskih cerkvah dne 17. listopada.

P. A. F.



Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.

P. A. F.

Drugo poglavje.

(Dalje.)

Kako naj živijo v družini.

V prvih sedmih §§ (sedmi »o oporoki« pač ne potrebuje razlage) govori vodilo, kako naj živijo tretjeredniki sami za se, da se bodo zveličali, v sledečih pa določuje, kako naj živijo v pobožnosti, gorečnosti, v delavni ljubezni do bližnjega, v miru,

*) Lešek pravijo po domače Poljaki za Aleksander.

v božjem strahu v svoji družini in zunaj hiše, posebe pa še z udi tretjega reda, v zdravju, bolezni in po smerti.

B e s e d e § 8. V domačem življenju naj si prizadevajo drugim dajati dober zgled, pospeševati pobožnost in vse, kar je dobrega. Knjig in časopisov, od katerih se je bati pogube čednosti, naj ne puste prinašati v hišo in naj ne dovolijo, da bi jih brali njih podložni.

Vprašanje. Zakaj zahteva vodilo, da naj dajejo tretjeredniki doma lep zgled?

Odgovor. 1. Tretjeredniki bi druge pohujševali in redu nečast delali, ke bi v cerkvi lepo molili in pogosto prejemale sveto obhajilo, doma pa bi bili polni gerdih pogreškov.

2. Njim posebno velja, kar pravi Bog: »Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela, in častili očeta vašega, ki je v nebesih.« (Mat. 5, 16.). »Zgled bodi vernim v besedi, v občevanju, v ljubezni, v veri, v čistosti.« (1. Tim. 4, 12.)

3. Zelo koristno je za tretjerednike, ker so deležni vsega dobrega, kar drugi zavoljo njih storé.

Vprašanje. V čem naj dajejo drugim lep zgled?

Odgovor. Lep zgled naj dajejo v tem: 1. da bodo svoje stanovske dolžnosti vestno spolnjevali.

2. da bodo imeli vse čisto, snažno in v lepem redu.

3. da bodo natančno spolnjevali božje in cerkvene zapovedi: hodili k službi božji; deržali petke in poste; molili pred jedjo in po jedi; imeli v stanovanju križ, podobe svetnikov in blagoslovljeno vodo;

4. da se bodo mož in žena, otroci in stariši, posli in gospodar lepo razumeli in v miru živeli.

5. da bodo skerbili stariši za dobro vzgojo svojih otrok.

Vprašanje. Ktere pobožnosti naj opravljajo tretjeredniki?

Odgovor. Vsaki ud naj opravlja:

1. jutranjo in večerno molitev, molitev pred jedjo in po jedi, pred delom in po delu.

2. rožni venec, ako vtegne.

3. naj bo pobožno pri sveti maši, in takrat lahko opravi premišljevanje, svoje redovne molitve ali rožni venec.

4. vsak večer naj si izpraša svojo vest.

5. časti naj rojstvo Jezusovo zlasti v božičnem času; v postu in mej letom naj pridno obiskuje sv. križev pot.

6. obiskuje naj presveto Rešnje Telo.

7. časti naj presveto Serce Jezusovo, Mater božjo, sv. Mihaela arhangelja, sv. Jožefa, sv. očeta Frančiška, sv. Antona Padovanskega in druge, zlasti redovne svetnike.

8. po nasvetu svojega spovednika naj se vpiše v kako bratovščino, vendar ne v mnoge, da bi potem vse zanemarjal.

Vprašanje. Katera dobra dela naj tretjeredniki pospešujejo?

Odgovor. Po svoji moči naj tretjeredniki pomagajo keder hoče duhovnik popraviti cerkev, postaviti nov oltar, preskerbeti mašno obleko i. t. d. Priporočujejo naj dobre knjige in časopise, tretji red in časopis tretjega reda. Naj obiskujejo bolnike in naj pomagajo vbozim in sirotam; naj tolažijo žalostne, zaničevane, preganjane in obupane. Naj skerbijo dekletom za poštene službe. Lehko sodelajo pri raznih društvih in zadrugah, ali previdno, da ne zabredejo sami in ne pripravijo drugih v škodo. Izpolnjujejo naj sklepe, ketere delajo na mesečnih in letnih zborih tretjega reda.

Vprašanje. Kaj nalaga vodilo z naslednjimi besedami glede knjig in časnikov, ali časopisov?

Odgovor. Vodilo prepoveduje tretjerednikom:

1. da ne smejo naročevati in brati knjig in časnikov, ketere sveta cerkev prepoveduje vernim.

2. jim nalaga da ne smejo dovoliti, da bi njihovi otroci, posli, delavci brali prepovedane knjige in časopise.

Vprašanje. Kake knjige in časopise naj berejo udje tretjega reda?

Odgovor. Gdor želi postati dober in goreč tretjerednik, naj zlasti prebira vodilo tretjega reda in njegovo razlago in časopise, ki pišejo o tretjem redu. Gdor bi rad bral kako knjigo za kratek čas in koristen poduk in res vtegne brati, naj se posvetuje sè svojim spovednikom; ta mu bo svetoval njegovemu stanu primerne knjige.

Beseđe § 9. Skerbno naj gojijo blagovoljno ljubezni mej seboj in do drugih in naj skerbé, kjer jim je mogoče, da se poravnajo prepri.

Vprašanje. Kaj vkazuje vodilo s temi besedami?

Odgovor. Vodilo vkazuje s temi besedami, da naj se udje mej seboj ljubijo, pa ne samo z besedo, temuč tudi v dejanju. Sam pas in škapulir še ne delata tretjerednika; znamenje pravega uda tretjega reda je delavna ljubezen. »Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci,« pravi Kristus, »ako se bote mej seboj lju-

bili.« (Jan. 13, 35.). Pravi tretjerednik ljubi v Bogu vse ljudi, tudi svoje sovražnike, posebe pa svoje domače in ude tretjega reda. Vsem dobro želi in pomaga, zlasti pa sorodnikom in udom tretjega reda v bolezni in v drugih potrebah in stiskah, se ve, po svoji moči.

Ta ljubezen do bližnjega nagiblje tretjerednika, da miri skregane in prepire poravnava.

Vprašanje. Kako naj tretjerednik skregane pomiri?

Odgovor. Sè skreganimi naj postopa prijazno, ljubezljivo in zelo previdno. Ako jih ne more pomiriti skrivaj mej štirimi očmi, naj naznani voditelju svoje skupščine ali podružnice, ki bo skušal skregane po potu pravice in ljubezni pomiriti. K svetnemu sodniku naj gredo samo takrat, keder se eden ali drugi nika-ker noče pomiriti in pravično spraviti.

Besede §. 10. Razen v potrebi naj nigdar ne prisegajo. Nesramnega govorjenja in nespodobnih šal naj se varujejo. Zvečer naj se izprašajo, ali so kaj tacega nepremišljeno storili; če so storili, naj greh s pokoro popravijo.

Vprašanje. Kaj pomenijo besede: »Naj ne prisegajo«?

Odgovor. Vodilo s temi besedami »Naj ne prisegajo« ne misli samo prave prisege pred sodnikom ali svetno in duhovsko gospodsko, temuč tudi take besede, s katerimi hoče človek poterditi, da je res, kar govori, kaker razno priduševanje, besede »Bog ve« i. t. d. S tem spominja vodilo, da naj se varujejo tretjeredniki po nemarnem, brez spoštovanja izgovarjati sveta imena Boga, Jezusa, preblazene device Marije, svetnikov, svetih zakramentov, sv. križa.

Vprašanje. Gdaj sme ud tretjega reda priseči?

Odgovor. Tretjerednik sme priseči 1. keder je res potreba Boga poklicati za pričo; 2. keder gre za res resnično in pošteno reč; 3. keder je reč važna, velika ali zelo koristna.

Vprašanje. Kaj prepoveduje vodilo z besedami: »Nesramnega govorjenja in nespodobnih šal naj se varujejo«?

Odgovor. Vodilo prepoveduje tretjeredniku: 1. govoriti nespodobne, nesramne, nečiste besede, kar je že Bog v šesti zapovedi prepovedoval.

2. govoriti besede, ki so same na sebi nedolžne, vender pa žalijo sveto sramožljivost.

3. govoriti šaljive besede, koga, kaker se pravi »za nos voditi«, norčevati se iz njega, sploh vse, kar je zoper lepo vedenje in bratovsko ljubezen.

Vprašanje. Kako treba opravljati izpraševanje vesti?

Odgovor. Gdor se želi odvaditi kakega greha ali si pridobiti kako čednost, naj vestno in stanovitno, vsaj vsaki večer, izpraša svojo vest, ne samo kako je od jutra do večera govoril, temuč tudi kako je opravljal dolžnosti svojega stanu, kako je spolnjeval božje in cerkvene zapovedi, ali se je kaj pregrešil v mislih, željah, besedah, v djanju ali opuščanju. Večerno izpraševanje vesti pa tako opravljaj:

1. Misli, da pred Bogom klečiš, in se mu zahvali za vse, kar si čez dan od njega prejel.

2. Prosi svetega Duha razsvetljenja, da moreš spoznati grehe, ketere si čez dan storil.

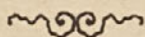
3. Premisli potem, ali si se pregrešil čez kako božjo ali cerkveno zapoved, ali si zanemaril kako dolžnost svojega stanu.

4. Ko si tako izprašal svojo vest, prosi Boga odpuščanja in terdno skleni juteršnji dan se bolj varovati vseh grehov in pogreškov, posebe tega, keterega največkrat storiš.

5. Opravi kako primerno in pametno pokoro za storjene grehe in pogreške.

Nato se kratko priporoči Bogu, Materi božji, svojemu angelju varihu in svojemu patronu. Tako opraviš izpraševanje vesti in večerno molitev.

(Dalje prih.)



Skerbimo za mertve!

»Usmilite se me, usmilite se me, vsaj vi, prijateli moji, zakaj roka Gospodova me je zadela.«

Job. 19, 21.

Že marsiketero novost smo doživeli, odkar sedi Pij X., goreči ogenj, na papeškem prestolu. Na neketere so bili naši bravci v »Cvetju« že opozorjeni; na eno jih pa hočemo v pričujočem spisku opozoriti. Seveda zdaj skoraj že ni več novost, kar mislimo povedati, ker je že leto preteklo, odkar so sv. oče izdali pismo, ki določa precej sprememb glede cerkvenih molitev, ki jih imajo duhovniki in redovniki vsaki dan opravljati. Mi tudi ne mislimo govoriti o vsem tem. Naši bravci mej častito duhovščino so glede teh sprememb že tako podučeni, ali bodo vsaj kmalu morali biti, ker nastopi z novim letom dolžnost moliti

po novih predpisih. Tistim bravcem pa, ki ne molijo brevirja, ni treba razlagati te reči, ker bi jim bila le težko umeti, in če bi jo tudi umeli, bi jim to le malo moglo koristiti.

Ena sprememba pa, tako se nam zdi, bi vtegnila vsem biti v posebno tolažbo. Ta sprememba zadeva molitve za mrtve, ki se opravljajo na vernih duš dan, tako imenovane bilje. Te so namreč zdaljšane, pa seveda le za ta dan, so pa tudi sicer spremenjene. Da pa vendar breme za duhovnike ne bo preveliko, zato se ima spomin svetnika, ki pade na 2. novembra, ali opustiti za tisto leto ali pa prenesti. Le če bi padel na ta dan praznik prve verste, bi se moral ta obhajati, molitve za mrtve pa bi se prenesle na prihodnji dan, ako bi ta ne imel enakega zadržka. Isto velja, če bi bila 2. novembra nedelja.

Kaker so sedanji sv. oče že tolikokrat pokazali svojo skerb za žive, tako jo kažejo tukaj tudi za mrtve. In kedo jim ne bi bil hvaležen za to? Saj imamo vsaki koga na onem svetu, ki potrebuje molitve, zlasti pa tudi nas vse smert čaka, in bomo torej tudi mi, ki še živimo, po smerti cerkvenih molitev potrebovali.

Rekli smo že, da molitve za vernih duš dan niso samo zdaljšane, ampak tudi spremenjene. Spremembe zadevajo zlasti tako imenovana branja. Po starem so bila vsa vzeta iz Jobove knjige, po novem pa deloma iz te, deloma pa iz spisov sv. Avguština in sv. apostola Pavla. Kar je povzeto po sv. Avguštinu, se nam zdi prav primerno zlasti za naše čase; zato hočemo to branje predstaviti, koliker se da in koliker smo zmožni, v naš domači jezik. Glasilo bi se nekako takole:

Iz knjige sv. Avguština, škofa, o skerbi, ki jo je treba imeti za mrtve.

»Skerb za merliča, način pokopa, bliščoba pogreba, to je bolj živim v tolažbo kaker v pomoč mrtvim. Vender se pa zato ne smejo prezirati in proč metati trupla vmerlih, zlasti pravičnih in vernih, katerih se je na svet način posluževal duh ko orodja in posod za vsa dobra dela. Če je namreč očetova obleka in njegov perstan, in če je še kaj tacega, toliko dražji otrokom, koliker večja je ljubezen do starišev; ni na noben način zanemarjati teles, ki jih nosimo vender veliko bolj zaupno in bolj navezani nanja kaker katerokoli oblačilo. Telesa namreč ne spadajo k opravi ali k pomočkom, kar se na zunaj rabi, temuč k sami naravi človekovi. Zato so se tudi starih pravičnih

trupla z dolžnostno vdanostjo oskerbevala in pogreb se je praznoval; tudi sami, ko so še živeli, so naročali svojim otrokom, kako se imajo pokopati ali celo prenesti njih telesa.«

»Ljubezen, ki jo umerlim njih zvesti dragi sè spominom in priprošnjami skazujejo, ta brez dvojbe koristi njim, ki so, ko so še v telesu živeli, zaslužili, da jim take reči po tem življenju koristijo. Ali če se vsled potrebe zgodi, da se trupla ali sploh ne pokopljejo, ali ne pokopljejo na posvečenem kraju, ker ni nobene priložnosti, se vendar priprošnje za duše vmerlih ne smejo opustiti: teh opravljanje je za vse v kerščanski in katoliški družbi vmerle, če se tudi njih imena ne imenujejo, pod splošnim spominom prevzela cerkev; da jih za tiste, katerim za take reči manjkajo stariši ali otroci ali katerikoli sorodniki ali prijatelji, opravlja ena dobra skupna mati. Ke bi pa teh priprošenj, ki se verše za mertve s pravo vero in ljubeznijo, ne bilo, mislim, da bi nič ne koristilo njih dušam, če bi se tudi mertva trupla na posvečenem kraju pokopala.«

»Ker je torej to tako, ne mislimo, da pride kaj do mertvili, za ketere imamo skerb, razen kar zanje leto za letom prosimo z daritvami aljtarja, ali molitev, ali miloščine: če tudi ne koristijo vsem, za ketere se opravljajo, temuč le tistim, ki so si, ko so živeli, zaslužili, da jim koristijo. Ali ker ne razločujemo, kateri so to, zato jih je treba opravljati za vse prerojene, da se ne izpusti nihče izmej njih, do katerih te dobrote morejo in morajo priti. Boljše bo namreč, da bodo te ostajale onim, katerim ne škodujejo in ne koristijo, kaker da bi manjkale tistim, katerim koristijo. Z večo marljivostjo pa oskerbi vsaki te reči za svoje domače, zato da bi njegovi zanj podobno skerbeli. Karkoli pa se za pogreb telesa stori, to ne koristi h zveličanju, vender je dolžnost priljudnosti, po ljubezni, vsled ketere nikedar nihče svojega mesa ne sovraži. Zato je potrebno, da ima vsak koliker mogoče veliko skerb za mesto bližnjega, ko odide od tod, ta ki je skerbel (zanj). In če to delajo ljudje, ki na vstajenje mesa ne verujejo, koliko bolj morajo delati, kateri verujejo? da bo mertvemu truplu, ki ima pa vender vstati in na veke ostati, skazana taka služba, nekako spričevanje te vere.«

Ti odstavki velikega učenika sv. Avguština se bodo na dalje leto za letom brali po katoliških cerkvah; to je predpis najvišjega cerkvenega zastopnika, namestnika Kristusovega na zemlji, svetega očeta Pija X.

Cerkev, če kaj predpiše, predpiše iz prepričanja. To velja

gotovo tudi v našem primeru. Branje iz bukev sv. Avguština se ni vpeljalo samo zato, da bi bilo nekaj novega, temuč pred vsem iz tega namena, da bi služilo ko nekako navodilo katoliški duhovščini in po nji katoliškemu ljudstvu.

Naše razmerje do mertvih naj namreč ne bo poljubno, kaker bi enemu ali drugemu v glavo prišlo, temuč bodimo prepričani, da bo za nas in za naše mertve najboljše, ako se deržimo tudi v tem oziru naukov sv. katoliške Cerkve in njenih zastopnikov, mej katerimi je eden največjih in najmenitniših po učenosti in pobožnosti sv. Avguštin. Poglejmo zato nekoliko natančnije, kako imamo po njegovem nauku skerbeti za mertve.

O sežiganju merličev, za katero se celo pri nas na Slovenskem neketeri brezverci vnemajo, sv. Avguštin kaker vidite, na tem mestu ne govori; kjer pa govori, je obsoja, ostro obsoja. Obsojati jepa mora tudi vsak kristijan, ako hoče biti dober otrok cerkve, katera sežiganje merličev pod ostrimi kaznimi prepoveduje. To nam bodi dovolj, da nas odverne od vseh tistih, ki sežiganje zagovarjajo in hvalijo. Vemo sicer, da je bilo sežiganje že v starih časih pri neketerih narodih v navadi, ali tako splošno kaker pokopavanje nikedar ni bilo. Pa če bi tudi bilo, mi ne smemo pozabiti, da se takrat merliči niso sežigali na kljub sv. Cerkvi, kaker se to hoče dandanašnji; nasprotniki sami to očitno priznavajo. Kaker beremo v nekem nemškem časopisu, se je neki brezverski doktor tako le bahal: »Civiljni zakon jemlje cerkvi in papežu družino, brezverski lajiški poduk jim jemlje rastoči rod, civilni pogreb in sežiganje trupelj jim bo iztergalo tudi še zadnje pravice pri smerti: tako bo napredek kolikor mogoče kmalu vničil cerkev in papeža.«

To je menda dovolj jasno povedano. Vsi nasprotniki ne govore tako odkrito; večinoma previdno skrivajo, svoj glavni namen. Govore o prihranjenji prostora, ako se odpravijo pokopališča, kako nevarna da so ta našemu zdravju in podobne reči, kar vse nima nobene terdne podlage. Saj je spričano, da prav vrejena pokopališča niso niti najmenj škodljiva. Prostora je pa na svetu dozdej dovolj za vse — privoščimo ga torej tudi našim ljubim mertvim! Pokopališča naj nam tudi na dalje ostanejo živa pridiga človeške minljivosti, pa tudi upanje častitljivega vstajenja! Seme se zakoplje v zemljo, da požene iz njega koristna rastlina, lepa cvetlica: tudi človek, v zemljo pokopan, bo vstal k lepšemu življenju, ki mu ne bo konca.

Pogreb je seveda bolj v tolažbo tistim, ki so ostali, kaker

onim, ki so odšli, v korist. Ali brez koristi za te ni, zlasti ne po deželi, kjer je lepa navada, da ljudje, posebno tretjeredniki, pri pogrebu opravljajo pobožne molitve za dušo umerlega. In po mestih, če drugi ne, moli vsaj duhovščina.

Kaker je pa naša dolžnost skerbeti svojim ljubim za dostojen pogreb, vendar ni prav, če pri tem prestopamo prave meje, če se vozijo za pogrebom celi vozovi velikanskih vencev. To pretiravanje je krivo, da so nekateri vencem pri pogrebih sploh nasprotni, kar pa menda ni popolnoma opravičeno.

Sicer veli rimski obrednik le nedolžne otročiče na mervtaškem odru ovenčati s cvetjem in dišečimi želišči v znamenje kerstne nedolžnosti, v kateri so vmerli; ali venec pomeni že v svetem pismu tudi večno plačilo, katero si imajo odrasli kristijani zaslužiti sè svojimi dobrimi deli, kaker sam o sebi piše sv. Pavel Timoteju (2; 4, 7. 8): »Dobri boj sem bil, tek sem doveršil, vero sem obvaroval. V ostalem mi je shranjen venec pravičnosti, ki mi ga bo dal Gospod tisti dan, pravični sodnik, ne pa samo meni, temuč vsem, ki so ljubili njegov prihod.« — Venec pravičnosti, z dobrimi deli zaslužen plačilo v nebesih moramo tudi mi želeti vsakemu odrastlemu kristjanu, ki je svoj tek dokončal. Ako to svojo željo na znanje damo s cvetličnim vencem, ki ga položimo na njegov mervtaški oder, ne more biti to nič napačnega, more biti nekakova molitev za mervtega. Napačno bi bilo, ke bi hotel kedo z dragocenostjo darovanega venca le svojo čast in slavo iskati; pa ke bi jo iskal s farizejsko molitvijo, ali drugimi takimi dobrimi deli, ne bi bilo nič boljše. Ne kaže torej preganjati pogrebnih vencev in kratiti pošten zaslužek vertnarjem in njih delavcem. Nasproti, mislimo, da celo ni zadosti le o pogrebu skerbeti za primeren izraz našega spoštovanja in ljubezni do naših rajnih, tudi pozneje ne pustimo njih grobov praznih in pustih.

Po pravici se nam zdi žalostno videti grob čisto brez cvetja in zelenja. Žalostno je, če mervti nima nikogar, ki bi mu vsadil na gonilo če tudi preprosto rožo; še bolj žalostno, če ga ima pa se ta za to ne briga in noče brigati. Denar je rad pograbil za mervtim, za njegov grob pa se ne meni. Postavil mu je morda težak kamen na nanj, da se sveti ž njega sè zlatimi čerkami zapisano, kedo mu je ta spominik oskerbel. Ali, ah! kamen je terd in merzel in mervtev, kamen ne kaže mehkega, gorkega, živega, ljubečega serca. Rastlina, ki živi in zeleni in cvete, rastlina, ki se

goji na grobu, nam priča, da ni pozabljen, ki tukaj v tihi jami počiva.

Ne mislimo pa, da je le bogatinom mogoče oskerbevati grobove svojih dragih! Tudi vbogi more to storiti: nekaj navadnih cvetlic je lahko dobiti brez denarja; tudi take, ki po naših krajih divje rastejo, morejo vsajene v lepem redu, prijazen delati grob. Pri takem grobu se bo mariskêdo rad vstavil in vsaj v kratkem zdihljeju voščil večni mir vašemu rajnemu.

Ne izogibajmo se torej grobov; ob nedeljah in praznikih hodimo radi na pokopališča, zlasti pa na dan vernih duš, ki je od cerkve prav v to posvečen. Ali ne radovednost in bahavost, temuč ljubezen naj nas tja žene ta dan. Nesimo svojim dragim cvetlic, prižgimo jim lučic, posebno pa molimo za nje.

Ali jim bo koristila naša molitev? Če so naših priprošenj še potrebni in so se jih v tem življenju vredne storili, jim gotovo ne morejo biti brez koristi. Tisti, ki so v nebesih, seveda nič več ne potrebujejo od nas, toda od kod naj vemo, kedo izmed naših je gori? Zato molimo za vse! Kedor je šel nespravljen z Bogom s tega sveta, temu naše molitve seveda nič ne koristijo. Ali tudi tukaj smo v nevednosti in ne smemo soditi, temuč prepustimo sodbo Bogu in molimo! Naša molitev ne bo v nobenem primeru zgubljena; bodimo prepričani, da jo bo ljubi Bog že prav obernal. Kolikokrat se zgodi, da ne vemo za grob enega ali drugega sorodnika, ali ga celo sploh nima, tudi tedaj molimo, prepričani, da bo naša molitev prišla do njega, če tudi počiva na dnu morja. Dajajmo tudi za svete maše in delimo po zmožnosti miloščino v ta namen ter zaupajmo, da tudi mi po smerti ne bomo pozabljeni, ako bomo v življenju mislili na tiste, ki so šli pred nami v večnost.

Preden sklenemo, naj še na nekaj posebno opozorimo. Naj nikogar ne motijo besede sv. Avguščina: »Ke bi pa teh priprošenj, ki se opravljajo za mertve s pravo vero in ljubeznijo, ne bilo, mislim, da bi nič ne koristilo njih dušam, če tudi bi se mertva trupla na posvečenem kraju pokopala.« Brez priprošenj mertvi na naših pokopališčih niso nikedar. Če bi tudi kedo ne imel sorodnikov ali prijateljev, vender ni brez molitev, ker jih opravlja zanj skupna mati sv. Cerkev, kaker omenja tudi sv. Avguštin. Glavne molitve so seveda na vseh vernih duš dan, ali ne samo tedej; saj ga ni dneva, da bi se Cerkev ne spominjala v svojih molitvah vseh vernih duš brez razločka. Koristijo

jim pa gotovo tudi molitve, ki jih Cerkev že takrat opravlja, ko pokopališče blagoslavlja. Ena teh se takole glasi:

M o l i m o.

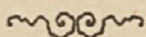
Vsegamogočni Bog, ki si varih duš, in bramba zveličanja, zagotovilo verujočih: ozri se milostljivo na naše službe opravilo in po našem vstopu naj bo očiščeno, blagoslovljeno in posvečeno to pokopališče: da človeška trupla po življenja teku tukaj počivajoča, na veliki dan sodbe ob enem sè srečnimi dušami zaslužijo doseči večnega življenja veselje. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Sklenimo z drugo molitvijo, ki se tudi opravlja pri blagoslavljanju pokopališč:

M o l i m o.

Bog, ki si vsega sveta stvarnik, in človeškega rodu odrešenik, ter vseh vidnih in nevidnih stvari popoln vrejevavec: tebe s ponižnim glasom in čistim srcem prosimo, da to pokopališče, kjer imajo tvojih služabnikov in služabnic telesa po tem končanem življenju počivati, očisti, blagoslovi in posveti: in ki si po svoji veliki miloserčnosti v te zaupajočim odpuščanje vseh grehov podelil, tudi njih telesom na tem pokopališču počivajočim in trobento prvega arhangelja pričakujočim večno tolažbo obilno podeli. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

P. V. K.



Življenje bl. Krišpina,

brata lajka 1. reda sv. Frančiška, kap. družine.

P. S. Z

Br. Krišpin se verne v Orvijet.

Kaker pred nekaj meseci Orvijet, tako je sedaj br. Krišpin: tudi mesto Rim skrivaj po noči zapustil, ko je bil na odločno zahtevanje meščanov iz Orvijeta nazaj na prejšnje mesto prestavljen. Veliko mu je bilo na tem, da se odtegne javnemu češčenju. V Rimu se mu je to dobro posrečilo, v Viterbu pa ne, še manj pa v Orvijetu. Slovesno so ga pozdravili njegovi krajani v Viterbu, ko je šel skozi rojstno mesto; z nepopisljivim navdušenjem so ga sprejeli meščani v Orvijetu. Zelo neljubo mu je bilo to češčenje, pa pomagati si ni mogel.

Ko je prišel v samostan, ga pozdravi p. gvardijan, pa pravi: »Zdi se mi, da ste zelo vtrujeni.« — »Oh, p. gvardijan!« odverne br. Krišpin, »kako naj bi bilo pri starem, vbogim, pohabljenem oslu drugače?«

Br. Krišpin je zopet pobiral miloščino za samostan in živel čednostno, kaker smo ga videli prejšnja leta njegovega bivanja v Orvijetu. Skromen in ponižen je bil, pri tem pa vedno vesel, goreč za čast božjo in slavo Marijino, poln ljubezni do vbogih, bolnih in vseh nadložnih. Bil je mož molitve in premišljevanja, vnet častivec Najsvetejšega, velik spokornik in zelo oster do samega sebe. V mertvenju in zatajevanju je moral glede posta in bičanja nekaj popustiti, ker mu predstojniki niso več dovolili v starosti tolike strogosti, kaker v prejšnjih letih. Pa ravno ta pokorščina je bila zanj največe zatajevanje.

Čudeže je delal še v obilniši meri, kaker poprej. Toliko jih je bilo v teh zadnjih štirih letih njegovega bivanja v Orvijetu, da so postali nekaj vsakdanjega. Na kratko omenimo le sledeča:

Ozdravil je sè svojim blagoslovom hipoma p. Hijeronima od boleznì v členkih na kolenu. — Neki materi, ki je prinesla v bližnjo vas, kjer je bil br. Krišpin na biri, na pol mertvega otroka, je vernil otroka popolnoma zdravega z besedami: »Skerbi, da bo postal dober kristijan«.

Kako je br. Krišpin pri svojih pogovorih in delih iskal le zveličanje duš, naj pojasni sledeči dogodek: Neka oseba pride k br. Krišpinu in ga prosi, naj ji pove loterijske številjke, da bi zadela téрно. Svetnik ji odgovori: »Vi hočete samo tri, pa vam povem štiri. Poslušajte in dobro si zapomnite: Smert, sodba, pekel, nebesa. Kedor stavi te številjke, zadene večno blaženost.« Oseba se je zamislila, je molče odšla in spremenila svoje življenje. Ko jo br. Krišpin čez nekaj tjednov na to zopet sreča, ji pove, da bodo one številjke kmalu prišle, ker bo v kratkem vmerla. Zgodilo se je, kaker je napovedal svetnik.

Telesne moči osemdesetletnega br. Krišpina so tako opešale, da ni mogel več veliko vun hoditi. Protin mu je ude močno zvil, posebno na nogah in rokah, želodec je oslabel, da ni več redno prebavljaj. Br. Krišpina je držala le še terdna volja po konci. Tako oslabel je na potu večkrat padel, da so ga morali v samostan prinesiti. Predstojniki so ga oprostili bire. Šel je iz samostana le s p.gvardijanom, kedar je šel vunkaj maševat. Neko tako priložnost je br. Krišpin porabil, da je šel v bližnji kraj mirit ljudi, ki so se vpirali svojemu škofu. Sklicali so nekakov

shod. Ko so bili zbrani, stopi mej nje br. Krišpin, jih ostro posvari, potem po ljubeznivo prosi, naj odnehajo od svojega početja. Vdali so se na br. Krišpina svet.

Bolezen je br. Krišpina prisilila, da se je moral vleči. Legel je pa na deske, ki so mu dosedaj vedno služile za posteljo. Terdo ležišče mu je delalo velike bolečine, pa ni tožil čez nje, ampak na razna vprašanja, kako mu je, mirno odgovarjal: »Dobro mi je, za mojo starost prav dobro.«

Ko ga je neki sobrat skušal tolažiti, mu br. Krišpin odgovori: »Ne žalostite se zavoljo mene. Dobri Bog mi ni mogel skazati večje ljubezni, kaker mi jo skazuje sedaj. Pogosto sem ga prosil za milost, da bi dolgo živel in veliko terpel. Ali nisem srečen, da sem vslišan?«

Deske, na katerih je počival, je znal pred zdravnikom dolgo časa prikrivati. Vse je tako vredil, da se je zdelo, da leži na mehki postelji. Ko je nekega dne zdravnik deske vendar le opazil, je resno pokaral predstojnika: »Kako to, da leži na golih deskah? Ravno ta bolezen zahteva mehko posteljo!« Br. Krišpin je moral nadalje zamenjati deske sè žimnico, kar je storil brez vgovora. Ko so ga potem vprašali, kako počiva na novi postelji, je odgovoril: »Pater gvardijan so res dobri, da imajo toliko skerb za me. Dobro mi hočejo, pa zdi se mi, da sem na deskah bolje počival, ker so ravno za me vmerjene.« To je pa rekel, ker ni maral v terpljenju nobenega polajšanja.

Prestojniki so sklenili br. Krišpina z nova v Rim poslati, ker bi imel tam boljšo postrežbo in vsaki čas zdravnika v bližini. Takim vzrokom se meščani v Orviju niso mogli vstavljati. Zadnje dneve pred odhodom so ga vsi še hoteli videti in se od njega posloviti.

Brat Krišpin gre v Rim in živi še dve leti.

Za preselitev br. Krišpina iz Orvijeta v Rim je dal grof Falzacapa (Falzacappa) svoj voz. Nanj so ga naložili 13. majnika zjutraj 1. 1748. Eden pater ga je spremljal. Drugi dan proti večeru so dospeli v Rim, kjer so br. Krišpina z veseljem sprejeli. Čez osem dni se je bolezen toliko zboljšala, da je mogel br. Krišpin že sam iti ob palici po stopnjicah navzgor. Perva njegova pot je bila pred Najsvetejše v kapelico. Tukaj je bil popolnoma srečen in si ni ničesar več želel. Od tega dne je po cele ure molil pred tabernakelnjom.

Še več! Patri kapucini so štirideseturno pobožnost na čast

presv. Rešnjemu Telesu posebno pobožno in slavnostno obhajali,*) ker so jo ravno oni vstanovili. Br. Krišpin je malo da ne prav celi dan molil pri tej priložnosti; napočila je noč, on še kleči in moli pred Najsvetejšim. Za to svojo gorečnost je prejel dragoceno plačilo. Imel je sledečo prikazen: V molitvi zagleda naenkrat dete Jezusa, ki se mu hitro bliža. Br. Krišpin ga objame, Jezus se mu prijazno smehlja in pusti, da ga br. Krišpin poljubi in v roke vzame. — O tej prikazni ni bilo nikomer nič znanega. Ali br. Krišpinu je drugi dan lice žarelo od nadnaravnega veselja; spoznali so, da se mu je nekaj posebnega prigodilo. P. gvardijan mu zapove, naj razodene vzrok svojega veselja in br. Krišpin pove ponižno, kakšno prikazen je imel. — Od tega časa dalje je bilo dovolj, da mu je kedo le imenoval ime Jezus, pa se je berž zameknil.

Toda br. Krišpin tudi v tem času zadnjih dveh let življenja ni živel samo za se, ampak je po svojih močeh pomagal vsem; obiskoval je bolnike, tolažil žalostne, opominjal grešnike, podpiral ubožne, molil je za vse. Delal je tudi sedaj obilne čudeže in mnogim je izprosil prav izredne milosti.

Neka deklica je zbolela na raku, ki ji je žugal vničiti levo stran lica in oko. Mati nese otroka k br. Krišpinu in ga prosi pomoči. Ta pravi: »Ubogo dete, dovolj si terpelo, naj te ozdravi Marija!« Preden je mati dete domov prinesla, je bilo že popolnoma zdravo.

Vojvoda Rinjanski je bil zelo bolan na očeh. Zdravnik mu je dajal malo upanja, vendar je rekel, da hoče eno oko operirati, drugo pa ne, ker je zgubljeno. Operacija se ni posrečila in bolnik je bil nato popolnoma potert. Da se peljati k br. Krišpinu, da bi ga ta malo potolažil in rešil obupnosti. Ko pride k njemu, mu pravi br. Krišpin: »Gospod vojvoda, pokleniva tukaj pred Marijino podobo in moliva vkup!« Ko vojvoda še moli, vstane br. Krišpin in se dotakne s perstom operiranega očesa, ki je bilo bolno in temno. Vojvoda naenkrat spregleda. Par trenutkov osupnjen gleda okoli, potem ves vesel zavpije: »Oh, čudež, pravi čudež!« Br. Krišpin pa pravi: »Čemu tako vpiti? Marija

*) To pobožnost je vstanovil kapucinski pater Jožef iz Ferna, ko spravno pobožnost, v l. 1536. Najprej so jo obhajali v Milanu, odtod so jo razširili po Lombardiji in potem po vsi Italiji; sedaj je vpeljana po celem katoliškem svetu. Hiša starišev p. Jožefa stoji še v Milanu in nosi podobo njegovo z napisom: »Joseph Plantanida Fernensis Patrum Capuccinorum Definitor Genlis et Institutur Quadraginta Horarum«.

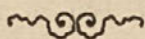
ni gluha. Prosite jo še dalje in bo doveršila, kar je začela.« Vojvoda se da operirati še na drugem očesu kljub vgovorom zdravnika. Operacija se je posrečila in vojvoda je spet dobro videl.

Br. Krišpin je bil pripravljen vsem pomagati, posebno je pa skerbel za grešnike, da jih je spravil na pravo pot. Če ni šlo iz lepa, je nastopil tudi strogo. Tako je napravil z nekim skopuhom, ki je terpel na protinu v nogah in je prosil br. Krišpina pomoči. Ta mu odločno pravi: »Vaše noge so pohabljene, pa še bolj pohabljene so vaše roke, ki pritergujejo delavcem zasluženo plačilo. Vaša duša je bolj bolna, ko vaše telo, zato je treba najprej ozdraviti dušo.« Tak odločen govor skopuhu sicer ni bil všeč, pa je vendar poravnal krivico, se spreobernal in na to zdravje zadobil.

Vbožni in ponižni br. Krišpin je bil v Rimu splošno spoštovan in češčen. Najvišje osebe so ž njim radi govorile in pogosto pri njem sveta iskale. Pri takih pogovorih je bil br. Krišpin vedno vesel, prijazen, živahen. Ako je pa opazil, da ga je kedo obiskal iz same radovednosti, se je dostojno opravičil in odpravil. Tako je spregovoril neki visoki obebi samo te-le besede: »Prišel sem vas pozdravit. Z Bogom!«

Br. Krišpin je vedel, da se njegovo življenje bliža koncu. Zato je rad govoril o smerti. Meseca majnika l. 1750 je šel k svojim najboljšim prijatelom »jemat slovo«, kaker je sam rekel. Sè svetim veseljem jim je pravil o »velikem potovanju«. Neki prijatelj mu pri tem obisku ponudi vse, naj si izbere, kar bi potreboval, br. Krišpin pa odgovori: »Kaj naj bi še potreboval? V malo dneh me bo moja nebeška mati bogatega in srečnega storila za celo večnost.«

Dne 11. majnika je bil br. Krišpin poklican k nekemu bolniku. Šel je, ali bolje povedano »vlekel se je« po potu kerščanskega vsmiljenji in ljubezni. Ko se je nazaj vernil, se ga je lotila huda merzlica in ga položila na posteljo, s ketere ni več vstal.



Skupna pobožnost.

P. M. Š.

Potrebno in koristno je za vsakega kristijana, da opravlja sam za se kake pobožnosti in molitve, ali skupna pobožnost in molitev doseže več kaker posamezna. Stari cerkveni pisavec

Origen pravi: »Kaker hitro se sestanemo k skupni molitvi, bo mo gotovo vslišani, ker Bog ljubi združenje svojih stvari, delitev in razcepljenje pa sovraži. Ko skupno molimo, tedaj je Jezus z nami.« To poterjuje sam Zveličar: »Kjer sta dva, pravi, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi mej njimi.« (Mat. 18, 20) On je mej njimi, to pomeni, da on molí ž njimi, združuje kot Bog in človek svojo molitev ž njih morebiti vbožno molitvijo, kateri vtisne znamenje gotovega upanja, da bo vslišana.

Skupna molitev ima v nekem pomenu nepremagljivo moč pred Bogom. Skupna molitev in pobožnost prinese obilo blagoslova na kerščanske soseske; ona goji zlasti mejsebojno ljubezen in priverženost.

Udje družine ali društva naj bi bili enega serca in ene duše. In kaj more najbolj pospešiti to združenje serc? Ali morebiti samo to, da prebivajo skupaj pod eno streho? Ali so morebiti občinarji ali župljani enega serca in ene duše, ker so udje iste občine ali župe? — Gotovo ne. Saj tudi po gostilnah in vojašnicah bivajo mnogi pod eno streho in uživajo hrano skupaj, pa vender niso enega serca. Kar more ljudi v ljubezni in vdanoosti skupaj deržati, to so zlasti skupne molitve. In če tudi nastanejo vsled človeških slabosti v družini kedaj kake nesporazumljenja ali razžaljenja, lepa skupna molitev kmalu vse poravnava. Skupna molitev je kaker blagodejni dež, ki pada na tla vterjenih serc, da jih zrahlja in omehča; je kaker balzjam, ki oblaži male razdore. Skupna molitev je kaker mejsebojno odpuščanje, ona ozdravlja dušne rane. — V družinah in v društvih, v občinah in župah so ljudje različnih značajev; kedo jih more vse združiti? Samo eden, okoli keterega se v skupni molitvi zbirajo, samo on, Oče nebeški, more take različne ljudi skupaj spraviti in jih skupaj deržati z vezjo ljubezni, ki jo goji prava skupna pobožnost. To skupnost v pobožnosti gojiti so poklicani zlasti ljudje tretjega reda. Naj se torej marljivo vdeležujejo očitne službe božje in po mogočnosti tudi druge k temu spodbujajo; naj si v domači hiši prizadevajo vpeljati in vzderžati skupno molitev, zlasti gospodarji in gospodinje, pa tudi drugi previdno in modro.

Kaj obrodi takšna pobožnost v kerščanski hiši, in kakšni nasledki lahko nastanejo, če se opusti, kaže sledeči zgled, ki ga je pred leti videl in povedal neki višji urednik.

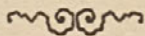
»Nekaj let pred osodepolnim letom 1848 in tudi istega leta še

sem bil komisar cesarske vlade na Štajerskem. Na mojih službenih potovanjih v bližnje kraje me je pogostokrat spremljala tudi moja žena. Mej mojim službenim opravilom me je čakala mirno v gostilni. V kraju M. kjer sem imel večkrat opraviti, smo se vstavili pri nekem gostilničarju, čigar blagostanje se je prav lepo razvijalo. Mož je bil v najboljših letih; podpirala ga je krepka zdrava žena; troje lepih otrok sta imela. Ko sva se sè ženo pervikrat pripeljala v tisti kraj, ravno opoldne, sva slišala v hiši, ker je bilo okno odperto, glasno moliti »angelj gospodov«; molili so skupno, gospodar, gospodinja, otroci, posli in gostje. — »To morajo biti pridni ljudje — mi je rekla žena — tukaj se vstavimo,« in to sva storila tedaj in tudi pozneje še večkrat. Vsak krat sem poprašal, kako jim kaj gre, in vedno je bil odgovor, da prav dobro. Prišlo je leta 1848. V aprilu tega letu sem moral zopet tjakaj na komisijo.

Zvonilo je poldne, ali iz hiše ni bilo slišati več molitve. Se ženo stopiva z voza in poprašava po gospodarju. Ni ga bilo doma. Gospodinja je bila od začetka molčeča; potem je postala bolj zgovorna in sè solznimi očmi nama je povedala, da se je mož od nekaj časa sem ves premenil; da malo mara več za gospodarstvo, da mnogo bere časopise in da je včasih po cele dni in noči z doma. Pravila je, da sicer še obilno dohajajo gostje, ki hočejo dobro jesti in piti, plačati pa ne; nasprotno mora pa mož, ko je z doma, večkrat za druge plačevati. O molitvi ni več govora; to kar je prej opravljal, se mu zdi zdaj neumnost. Če pa ne daje hišni gospodar dobrega zgleda, odtegnejo se tudi posli, in tako mora zdaj ona sama z otroci moliti, da molitev v hiši popolnoma ne preneha. Tolažil sem jo, kaker sem vedel in znal. Pozno v jesen l. 1848. pridem zopet v ta kraj. Ravno ko je zvonilo k molitvi stopim v hišo. Na klopi pri peči zagledam ležečega prepadlega bolnika, ki je s povzdignjenimi rokami na pol glasno molil. Nisem veroval svojim očem — bil je gospodar. Ta nekedaj tako orjaški človek je tako shujšal, da ga niso bile kaker kosti in koža; prav hudo je kašljal. Ko sem potihoma vprašal ženo, kaj je z možem, je glasno zastokala: »Oh ta prekleta svoboda ga je končala; branje časnikov (seveda slabih) in obiskovanje shodov mu je vzelo vse veselje do gospodarstva; postal je pijanec in igravec. Tako je pokončal premoženje in si nakopal sušico; zdravnik je zgubil vse upanje in bi res bilo najbolje, da ga ljubi Bog k sebi vzame.« Zopet sem jo skušal po mogočnosti potolažiti. Nekaj tjednov poznej sestal sem se s tamkajšnjim župa-

nom in sem ga mej drugim vprašal tudi po gostilničarju. »Je že vmerl — mi odgovori — in treba reči da na srečo, ker spravil je sebe in družino na beraško palico.«

Vidite, dokler je bila molitev, zlasti skupna molitev v hiši, je bil tudi blagoslov božji; ko je to prestalo — in začelo branje malopridnih časnikov in obiskovanje slabih društev, berž je šlo vse rakovo pot. Torej skupne domače pobožnosti in molitve ne opuščati! Kjer sta dva, kjer so trije zbrani v Jezusovem imenu, tam je on mej njimi, in kjer je Jezus, tam ne bo manjkalo njegovega blagoslova. Brez njega pa ne moremo nič storiti. Če Bog ne bo zidal hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo. (Ps. 126, 1.)



Sv. Justin marternik o evharistiji pri prvih kristijanih.

Sv. Justin je bil rojen okoli 100 let po Kristusovem rojstvu v Novem mestu (Neapolis), ki ga je dal cesar Vespasijan postaviti na mestu starega v judovski vojski podertega Sihema v Palestini. Rojen in vzgojen je bil v paganstvu. Ali iskal je resnice in našel jo je v kerščanstvu, katero je potem branil proti paganom, judom in krivovercem v raznih spisih. Imenitni ste zlasti dve tako imenovani apologiji ali obrambi, v katerih prvi tako piše o evharistiji in božji službi pri kristijanih tistega časa:

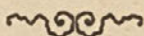
»Mi peljemo tistega, ki je veren postal in k nam pristopil, potem ko smo ga kerstili, kaker je bilo povedano, h bratom, kaker se imenujemo, v njih shodnico, da skupne molitve tako za nas same, kaker za razsvetljenega in vse druge po celem svetu z gorečnostjo darujemo, da bi postali vredni, potem ko smo resnico že spoznali, tudi v delih ko dobri državljani in ljudje in ko spolnjevavci zapovedi spoznani biti, da si tako večno zveličanje in blaženost pridobimo. Pozdravimo se eden drugega s poljubom, ko smo končali molitve. Nato se predstojniku bratov prinese kruh in čaša z vodo in zmesjo, in ta to sprejme, pošlje hvalo in čast k Očetu vseh reči po imenu Sinu in Sv. Duha, in daritev zahvale za to, da smo bili teh darov od njega vredni spoznani, še dolgo nadaljuje. Ko je z molitvami in zahvalo na koncu, priterdi vse zbrano ljudstvo rekoč: »Amen«. »Amen« pa pomeni v hebrejskem jeziku toliko kaker: »zgodil se!« Ko je pa

predstojnik zahvalo doveršil in vse ljudstvo priterdilo, podajo diakoni, kaker se pri nas imenujejo, vsakemu pričujočih blagoslovljenega kruha in z vodo mešanega vina skupaj vžiti in nepričujočim prinesejo tjakaj.

In (tudi) ta hrana sama se imenuje pri nas evharistija (zahvala), ketere se ni dovoljeno vdeleževati nikomer drugemu, razen temu, ki veruje, da je to, kar mi učimo, resnično, in je opran v kopeli za odpuščenje grehov in prerojenje namenjeni in živi, kaker je Kristus sporočil. Ker ne ko navadni kruh in navadno pijačo jemljemo to, temuč kaker je po božji besedi včlovečeni Jezus Kristus naš zveličar tako meso kaker kri imel k našemu zveličanju, tako smo bili podučeni, da je tudi po molitvi z njegovimi lastnimi besedami posvečena jed, ki se ž njo naša kri in naše meso vsled spremenjenja hrani, včlovečenega Jezusa meso in kri. Zakaj aposteljni so v spomina vrednih poročilih, ki so jih napisali in ki se evangeliji imenujejo, sporočili, da se jim je tako velelo: Jezus je vzel kruh, izrekel zahvalo in potem dejal: »To delajte v mojem spomin, to je moje telo«. In ko je ravno tako kelih vzel in hvalo izrekel, je dejal: »To je moja kri« in jim vsem dal

Mj pa spominjamo potem eden družega zopet in zopet na to in če smo premožni, pomagamo vsem potrebnim in smo vedno edini mej sabo. In zavoljo vseh, ki ž njimi občujemo, hvalimo stvarnika vsega po njegovem Sinu Jezusu Kristusu in Svetem Duhu. In ta dan, ki se po soncu imenuje (v nedeljo) je shod vseh, ki prebivajo po mestih ali na okrog po deželi, na skupnem kraju in se bero spisi aposteljnov (t. j. evangeliji) ali knjige prorokov, dokler čas pripušča. Ko je potem bravec nehal, ima predstojnik nagovor, s katerim opominja in spodbuja po teh lepih naukih in zgledih se ravnati. Nato vsi vkup vstanemo in pošiljamo molitve proti nebesam. In kaker smo prej rekli, keder smo z molitvijo na koncu, se postavi kruh in vino z vodo in predstojnik pošlje tudi molitve in zahvale, kaker le more krepko, gori in ljudstvo priterdi rekoč Amen. In zdaj se verši deljenje vsakemu in skupno zavživanje tega, kar se je posvetilo, in tem, ki niso pričujoči, se pošlje po diakonih. Premožni pa in, kateri hočejo, dajo po svoji volji vsaki, kar hoče, in kar se nabere, se spravi pri predstojniku in on pomaga sirotam in vdovam in zaradi boleznih ali iz družega vzroka potrebnim in tem, ki so v ječah, in za malo časa pričujočim tujcem in z eno besedo za vse, ki so v kaki potrebi, ima on skerb. Na nedeljo pa

imamo zato vsi vkup shod, ker je to prvi dan, ko je Bog temo in prvotno tvarino obernal in svet vstvaril in ker je Jezus Kristus, naš odrešenik, ta dan spet od mertvih vstal, ker ta dan pred soboto so ga križali, in ta dan po soboti, torej prav v nedeljo, se je svojim apostelnom in učencem prikazal in jih je te reči učil, ki smo jih tudi vam v pretehtovanje predložili.«*)



Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1912. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Zgodbe sv. pisma, 18. zvezek (zadnji).
2. Koledar za leto 1913.
3. Balade in romance.
4. Podobe iz misijonskih dežel, 2. zvezek.
5. Slovenske Večernice, 66. zvezek.
6. Zgodovina slovenskega naroda, 2. zvezek.

Kdor je doplačal 60 vin. za broš., oziroma 1 krono za vezan izvod, prejme kot 7. knjigo:

Razne povesti.

Kdor je doplačal 80 vin. za vezan izvod z rdečo obrezo, oziroma 1 K 30 vin. za vezan izvod z zlato obrezo, prejme kot 8. knjigo:

Evangeljska zakladnica.

Družba se bo potrudila, da prejmejo častiti udje knjige kolikor mogoče hitro.

Red za letošnjo razpošiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Lavantinska škofija.
5. Ljubljanska škofija.
6. Goriška nadškofija.
7. Tržaško-koperska škofija.

Vsak družbenik naj prejme v svoje knjige v tisti dekaniji ali župniji, v kateri se je vpisal.

*) Deimel, Kirchengeschichtliche Apologie. Freiburg i. B. Herder. str. 24 - 26.

Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Cenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj pošljejo po prejemu »aviza« takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem čč. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, vljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboju z najnižjo številko.

Vsakemu zavoju so tudi priložene vpisovalne pole in potrdilni listki za prihodnje leto.

Stroške, katere so imeli čč. gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One čč. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.



Iz mariborske skupščine 3. reda sv. Frančiška.

V naslednjem poročilu o organizaciji III. reda v farnih podružnicah pomeni št. I. ravnatelja, ki je vedno dotični gospod župnik za moške in ženske, II. pomeni predstojnika, oziroma predstojnico, III. namestnika in namestnico, IV. svetovavce in svetovavke.

Organizacija se je nadalje zveršila v sledečih župnijah:

26. Svečina, dne 2. VII. 1911. I. Vid Janžekovič, župnik, II. Franc Šerbinek, kmetiški fant, Vertiče, hišna številka 12. III. Franc Bohanec, orglavec, Plavč, hišna št. 4. IV. Nobeni. II. Marija Elšnik, kmetica, Slatina, h. št. 16. III. Ivanka Šerbinek, kmetiško dekle, Vertiče, h. št. 12. IV. 1. za okolico Plavč-Pódigradec: Rozalija Šerbinek, kmetica, h. št. 7. 2. za okolico: Slatina: Jozefa Pinič, samica, h. št. 24. 3. za okolico: Slatinski dol: Antonija Divjak, kmetica, kmetica, h. št. 12. 4. za okolico Svečina-Círinga: Marija Pack, dekla, h. št. 1. 5. za okolico: Špičnik: Jozefa Hajdič, samica, h. št. 48. 6. za okolico: Vértiče: Antonija Mavrič, kmetica, h. št. 22.

27. Selnica ob Dravi, dne 30. VII. 1911. I. Gregor Hrastel, župnik, umerl 2. I. 1912. Od 1. V. 1912 naprej Ferdinand Ciuka,

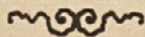
župnik. II. Janez Požavko, kmet, Sleme, h. št. 3. III. Blaž Amon, kmet, Selnica, h. št. 88. IV. Nobeni. II. Marija Somrek, samica-posestnica, Selnica, h. št. 27. III. Marija Gril, prevžitkarica-vdova, Janževverh, h. št. 34. IV. 1. za Janževverh: Terezija Pipuš, kmetica, h. št. 14. 2. za Selnico: Elizabeta Hernak, šivilja, h. št. 30. 3. za Sleme: Elizabeta Požavko, posestnica, h. št. 3. 4. za Sp. Valc: Marija Jarc, km. hči, h. št. 28. 5. za Zg. Valc: Marija Dobaj, delavka, h. št. 79.

28. Št. Janž na Dravskem polju, dne 20. VIII. 1911. I. Matija Škorjanc, župnik. II. Anton Šturmpberger, kmet, Prépolje h. št. 16. III. Martin Colnarič, orglavec, Starše, h. št. 2. IV. Nobent. II. Barbara Turk, kmetica, Prépolje h. št. 14. III. Barbara Klasinc, kmetica, Prépolje h. št. 4. IV. 1. za Starše: Marija Pahič, kmetica, h. št. 50. 2. za Zatoliče: Helena Orešek, vdova, h. št. 74. 3. za Rošnjo-Loko: Ana Kurade, vdova, Rošnja h. št. 27. 4. za Braunschweig-Terniče: Marija Godec, želarka, Braunschweig, h. št. 32. 5. za Sv. Marjeto: Marija Mlinarič, km. hči, h. št. 54. 6. za Prépolje: Barbara Klasinc, kmetica, h. št. 4.

29. Cirkovce, dne 19. XI. 1911. I. Anton Ravšl, župnik. II. Martin Korošec, kmet, Dragonja vas, h. št. 24. III. Jernej Belca, posestnik, Šikole, h. št. 34. IV. Nobeni. II. Ana Ekart, posestnica, Sp. Jablane, h. št. 50. III. Marjeta Belca, posestnica, Cirkovce, h. št. 11. IV. 1. za Cirkovce: Alojzija Prevalšek, dekle h. št. 11. 2. za Mihovce: Terezija Napast, kmetica, h. št. 41. 3. za Dragonjo vas: Neža Klasinc, h. št. 11. 4. za Sp. Jablane: Neža Koren, posestn. hči, h. št. 43. 5. za Zg. Jablane: Elizabeta Marčič, posestnica, h. št. 28. 6. za Pongérce: Marija Pauman, kmetica, h. št. 7. 7. za Šikole: Ana Drevenšek, km. hči, h. št. 10. 8. za Stergojnico: Ana Pauman, kmetica, h. št. 34. 9. za Gorico in Starošince: Apolonija Frangež, posestnica v Starošincih h. št. 19.

30. Sv. Venčesl, dne 26. XI. 1911. I. Pankracij Gregórc, župnik. II. Janez Šega, posestnik, Zg. Ložnica, h. št. 22. III. Janez Topolčnik, posestnik, Gladomes, h. št. 22. IV. Ignac Kranjc, posestnik, Verhóle, h. št. 38. II. Antonija Berglez, kmetica-vdova, Zg. Ložnica, h. št. 10. III. Marija Ozimič, kmetica, Kostanjevica, h. št. 1. IV. 1. za Gladomes in Okoško goro: Marija Peršak, posestnica-vdova, Gladomes, h. št. 6. 2. za Zg. Ložnico, Tinjsko goro, Kostanjevico in Visole: Terezija Šega, kmetica, Zg. Ložnica, h. št. 12. 3. za Korplje in Verhole: Marija Černec, km. hči, Verhole, h. št. 23.

(Konec prih.)



Drobtinice in odlomki iz kerščanskih nauk in pridig Jožefa Škrinjarja.

P. H. R.

Iz I. sešitka „O veri“.

(Dalje.)

XIV.

»Vera je človeku tako potrebna, da se brez nje ne more zveličati. Gdor hoče v nebesa priti, si jih mora z dobrimi deli zaslužiti; dobra dela pa imajo le takrat zasluženje pred Bogom, keder so z vernim srcem in zavolj Boga storjena.

Zato je že sv. Avguštín djál, da je vera podlaga vsega dobrega. Kaker n. pr. če gdo hišo zida, pa ne položi dobrega temelja, hiša bo »vkup zagermela,« ravno tako je zastonj opravljati dobra dela, kjer podlage vere manjka.

Marsiketeri krivoverci, judje, in taki imajo lepe čednosti, ljubijo pravico, so vsmiljeni, poterpežljivi, pohlevni, živijo v čistosti, so trezni, pametni, in vender so vsa ta njih dobra dela prazna in nerodovitna, ker nimajo prave vere. (Ako so pa prepričani, da je njih vera prava, se tudi oni zveličajo. P. H.) Sv. Pavelj pravi: »Brez vere je nemogoče Bogu dopasti.« S tem hoče apostelj reči: Daj vbogajme koliker hočeš, bičaj se koliker moreš, posti se dokler hočeš, če vere nimaš, ne moreš Bogu dopasti.«

XV.

»Vera mora biti 1) živa, to je, pravi kristjan mora v sercu vse resnice tako živo verovati, kaker bi jih sè svojimi očmi videl... Zato je sv. Avguštín djál: »Kaj je vera drugega, kaker da verjameš, česar ne vidiš?« N. pr. da je pri sv. maši v podobi majhine hostije Jezus Kristus pričujoč, tega ne vemo, ker Jezusove podobe ne vidimo, vender moramo to tako živo verovati kaker bi Jezusovo telo z očmi videli.... Taka vera ima pred Bogom veliko zasluženje, ker Kristus pravi: »Srečni, kateri niso videli in so verovali.«

XVI.

»Vera mora biti 2) delavna ali rodovitna to je, kar človek v sercu veruje, to mora z dobrimi deli v djanju izkazati. N. pr.

če veruješ, da je v cerkvi Bog pričujoč, se moraš tamkaj spodobno zadržati, in pobožno Boga moliti. Če veruješ, da Bog napuh sovraži, se moraš ponižno nositi in živeti. Če veruješ, da Bog nečistost prepoveduje, in da so nečisti ljudje gnjusoba v njegovih očeh, se moraš na vso moč in skerbno te pregrehe varovati, in čistost ljubiti.... Če pa le prav veruješ, pri tem pa grešno, posvetno živiš, ti bo tvoja vera v zveličanje ravno tako malo pomagala, kaker hudobam peklenskimi, ketere vse verujejo, pa vender nigdar nič dobrega ne storé, in torej ostanejo zmirom pogubljeni.«

XVII.

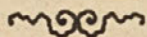
»Naposled mora vera biti stanovitna, to je, ti moraš biti v veri tako terden, da te od nje ne bo moglo ločiti nič, ne obljube, ne žuganja, ne zaničevanja, ne vboštvo, ne martre in tudi ne smert....

XVIII.

»... Mi smo končne stvari, Bog pa je neskončen in končna stvar ne more nigdar neskončnega bistva zapopasti. Gdor bi hotel presv. Trojico zapopasti, bi tako nespametno delal kaker zmešan človek, ki bi hotel vodo vsega morja zajeti v majhino jamico.

Zato nam sv. Duh pravi: »Kaker ni dobro človeku, ki preveč medú jé, tako bo tistemu, kateri hoče božje veličastvo zapopasti.« Vender zavolj tega ne smemo nič manj verovati, še le veseli moramo biti, da imamo tako velikega Bogá, da ga človeška pamet ne more zapopasti. Saj bi moral Bog jako majhen biti, ke bi ga bili mi v stanu zapopasti se svojo slabo pametjo. Vesel je tisti človek, ki ima toliko premoženja in bogastva, da ga v vse svoje shrambe nemore spraviti. Ravno tako mora katoliški kristjan vesel biti, ker ima tolikega Bogá, da ga v premajhino shrambo svoje pameti ne more spraviti, saj ravno ta nezapopadljivi Bog bo enkrat v nebesih njegovo silno veliko plačilo.

Zdaj pa, dokler smo na zemlji moramo skrivnosti presv. Trojice v prahu ležeči ponižno častiti in prav živo verovati da je en sam Bog v treh osebah, kaker pravi šv. Janez: »Trije so, kateri v nebesih spričujejo: Oče, Beseda in sv. Duh, in ti trije so eno.«



Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo č. p. A d a l b e r t F l e r e, mašnik I. reda sv. Frančiška, † 27. sept. t. l. v Nazaretu na Stajerskem; rajni tretjeredniki in tretjerednice skupščine goriške: Marija (Ana) Kovačič ob Sv. Lucije, Terezija (Klara) Fornazarič iz Bilj, Katarina (Marija) Kralj iz Gorice, Anton (Frančišek) Škodnik iz Kanala, Jožefa (Klara) Grmek iz Koblje glave, Jožef (Karelj) Rudež iz Tupelič; m a r i b o r s k e: Marjeta Prohart iz Breznega, Johana Kren od Sv. Ilja v Slov. gor., Elizabeta Gornik in Ana Magerl iz Maribora, Jera Šolar od Št. Janža na Dravskem polju; sestra Mr. P a v l a, roj. Markovič, šolska sestra II. reda sv. Frančiška.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: J. G. za udanost v božjo voljo; neka zakonska žena za spreobrnjenje svojega moža; A. J. za božji blagoslov in zdravje celi družini; F. B., da bi mogla stanovitno zvesta ostati Jezusu in Mariji in svete zakramente po vrednem prejemati; J. C. za spreobrnjenje svojega starega očeta, da bi spoznal svoj dušni stan in kaj mislil na večnost, tudi za rešenje iz neke pravnice zadeve.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo nadalje: J. C., da je bil pravočasno in nepričakovano rešen iz zadrege označene v zadnjem zvezku »Cvetja«; A. J. da se je neka zadeva brez pravde srečno rešila; V. T., da je dobila dobro pošteno službo; Fr. Str., ki je ob kongresu na Dunaju zbolela in morala ostati tam v bolnišnici, da se ji je bolezen čudovito hitro zboljšala in se je mogla na praznik sv. očeta Frančiška že verniti k svojim ljubim domov. Zahvaljuje se tudi bratom in sestram III. reda, ki so ob njeni boleznici darovali za njo molitve, sv. obhajila in svete maše.

Za kitajski misijon

so darovale pri nas: Marija Remic iz Lok pri Mozirju: 10 K; rajna Katarina Kralj v Gorici 50 K. O priliki, ko se leto bliža koncu, priporočamo vnovič naša dva kitajska misijonarja v blagovoljno podporo. Kedor kolikaj more, naj naročnini za »Cvetje« priloži tudi vsaj majhin darek za kitajski misijon. Zdaj je tam žetev jako velika, žal, da je delavcev in potrebne podpore le malo.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec november ali listopad

1. **petek**: Vsi sveti. V. O.
2. **sobota**: spomin vernih duš v vica.

3. **nedelja**, 23. po bink.: zahvalna.
4. **ponedeljek**: obletnica rajnih sobratov, sv. Karelj Boromej, šk.
5. **torek**: bl. Rajneri, sp. 1. r.; bl. Helena Enzeljmina, d. 2. r.
6. **sreda**: bl. Felicija, d. 2. r.
7. **četertek**: bl. Bernardin Foški, sp. 1. r.
8. **petek**: osmina vseh svetih; sv. 4. venčani m.
9. **sobota**: posvečenje bazilike sv. Zveličarja v Rimu.

10. **nedelja**, 24. po bink.: zaščitništvo bl. Dev. Marije; sv. Andrej Avelinski, sp.
11. **ponedeljek**: sv. Martiu, škof.
12. **torek**: sv. Didak, sp. 1. r.; bl. Janez Pačiški, sp. 3. r. **P. O.**
13. **sreda**: sv. Martin, p, m.
14. **četertek**: bl. Gabrijelj Feréti, sp. 1. r.; bl. Nikolaj Tavelič, m. 1. r.
15. **petek**: sv. Gertruda, d.
16. **sobota**: sv. Anježa Asiška, d. 2. r. **P. O.**
17. **nedelja**, 25. po bink.: bl. Salo mea, d. 2. r.
18. **ponedeljek**: posvečenje cerkev sv. Petra in Pavla Rimu.
19. **torek**: sv. Elizabeta Ogerska, vd. 3. r.; sv. Poncijan, p. m. **P. O.** V. O.
20. **sreda**: sv. Feliks Valeški, sp.
21. **četertek**: darovanje bl. Dev. Marije. V. O.
22. **petek**: sv. Cecilija, d. m.
23. **sobota**: sv. Klemen, p. m.; sv. Felicita, m.

24. **nedelja**, 26. in zadnja po bink.: sv. Janez Kriški, sp.: sv. Krizogon, m.
25. **ponedeljek**: sv. Katarina, d. m.; bl. Elizabeta Dobra, d. 3. r. V. O.
26. **torek**: sv. Leonard Portomavriškiš sp. 1. r.; sv. Peter Aleksandrijski, šk. m.
27. **sreda**: bl. Deljina, d. 3. r.; bl. Rajmund Lulj, m. 3. r. **P. O.**
28. **četertek**: sv. Jakob Markijski, sp. 1. r. **P. O.**
29. **petek**: vsi sveti treh redov sv. Frančiška; sv. Saturnin, m. **P. O.**
30. **sobota**: sv. Andrej apostelj.

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

Nihil obstat. P. Konstantin Luser, Nihil obstat, P. Guido Rant, dr. theol. — Impriuratur. P. Angelicus Mlejnik, Min. Prov.

nadalje: „O b l a k hält in der Antwort auch weiter fest an Brandts Erklärung: „Ich sehe die Erklärung Brandts, sagt er, als einen Notbehelf an, an dem ich so lange festhalte, bis er durch etwas besseres ersetzt wird“, s. S. 355, sein scharfer Blick nimmt die Schwäche dieser Erklärung nicht wahr oder will sie nicht wahrnehmen“. —

Jaz mistim na to, da ne le oster pogled, temuč prav navadni zdrav pogled bi bil moral videti, da B.-ova razlaga v nobeni sili ne more nič pomagati in da je ne le nekaj boljšega, temuč sama resnica že povedana. Kaj je Obiaku slepilo pogled, pa menda ni težko vgeniti. Da bi ne bil hotel videti resnice, ne pravim; saj jo je naposled videl, ali prav za prav slišal na svoja ušesa. O dotičnem dogodku piše prof. A. na naslednji strani tako-le:

„Der hochbegabte Oblak, den sein großer Meister Jagić noch jetzt beweint, lebte nicht mehr, als Škrabec noch einmal in einer kurzen Bemerkung auf die Frage zurückkehrte. Šk. zitiert aus einem den 2. Okt. 1897 von Oblak an ihn gerichteten Brief eine Stelle und glaubt, daß nunmehr endgültig bewiesen sei, daß er, d. h. Škrabec recht gehabt habe. Oblaks Worte, die er aus einem slovenischen Dorfe in Ungarn schrieb, lauten also: „aus *tj* entwickelte sich *tk* und vor tiefen Vocalen sogar *tk'* z. B. *cvetke* — *cvetk'a* (cvetje), sprotoletke (Frühling). An der Erklärung des *cke* aus *cje* kann man also nicht zweifeln“.

V opazki, ki je pod čerto dostavljena tem besedam, prof. A. jako prijazno piše o naših platnicah in navaja gori prevedene besede, ali prav za prav celo, kaker pravi „interessantno“ mesto, od koder so vzete, tudi v slovenščini. Jaz sem torej pisal: „Da je pa vsaj eden tistih mojih nazorov, ki se jih je tako „tverdovratno“ branil, vender le (tako! ne: je) gotova resnica, tega se je mej tem na Ogorskem prepričal sam na svoja ušesa“. Te besede prof. A., kaker je videti, nekoliko napak razlaga, ko piše, da jaz mislim, da je zdaj končno dokazano, kar sem jaz terdil. Za me in menda za vsakega mojega „brezpredsodečnega“ bravca je bilo to končno dokazano z neutrom „vinjičke“ za „viničije“, kaker sem že povedal. Besede „O razlagi *cke* iz *cje* se tedej ne da dvomiti“ niso moje, temuč Oblakove. Da se je on vdal, je bilo treba, da je resnica od vseh strani vvanj letela. — Ali prof. A. misli, da tudi še potem ni razumel stvari. Piše namreč nadalje: „Man sieht, Oblak kennt die Sprache unserer Slovenen noch immer nicht genügend, um die so einfache Erscheinung zu verstehen, er wusste auch damals noch nicht, daß *j* nach jedem beliebigen tonlosen Konsonanten *ty* zu lesen ist (kaker sem že povedal, se tu po spričevanju tamkajšnih pisateljev prof. A. moti) und daß *k* erst aus diesem wurde: neben *cvetke* und *sprotolèitke* ist vor hohen Vocalen gar nicht selten *cvètk* und *sprotolèitk*“.

zu hören, eine Aussprache **cvètka* oder **cvètk'a* kennt P. überhaupt nicht; denn bei ihnen kann nur vor h o h e m Vokal aus *ty k* (und ebenso aus *gy g*) werden, mag man also den nom. acc. *cvèttje* oder *cvètke* sprechen, der gen. ist immer nur *cvèttja*.

Na to moram opomniti, da Oblak ni pisal *cvetka*, temuč le *cvetk'a* in s *k'* je hotel zaznamenjati blizu tisti palatalni soglasnik, ki ga piše Pavel s *t'*, navadni ogerski pravopis pa s *ty*. Nastal je tisti soglasnik gotovo tako, da se je pripor prepisnika *j* zožil v popolni zapor in se je za nemimi soglasniki tudi zvenjenje prepisnika *j* zgubilo. Mesto artikulacije prepisnika *j* je nekako v sredi mej mestom, kjer se artikulirajo zobni, in mestom, kjer se artikulirajo zadnje-*nebn*i (velarni) soglasniki. Skusimo na mestu prepisnika *j* artikulirati mej dvema *i* enkrat *t*, drugič *k* in kmalu se homo prepričali, da je v obeh primerih glas enak: *i t i* = *i k i*. Priznati pa se mora, da je to precej težka artikulacija; nje mesto se torej nehote premakne, ali nekoliko nazaj in nastane razločno: *i k i*, ali nekoliko naprej in nastane: *i t' i*, *i č i*, Da bi se bilo v prekmurščini najprej pomeknilo naprej in bi bil nastal dentalni palatal *t'* in potem nazaj in bi bil iz nastal *k*, to samo na sebi sicer ne bi bilo nemogoče, ali verjetno brez dokaza venderle ni. Dokaz bi bil, ke bi imeli v najstariših knjigah le n. pr. v *u c t y é* itd., ne v *u c k é*, to bi se začenjalo pa še le v znatno poznejših. Ali to ni tako. Po pravici smemo torej misliti le, da se je prepisnik *j* vterdil v zapornik na svojem artikulacijskem mestu in ker je iz tega zapornika za nemimi soglasniki pred *e* in *i* postal *k*, za drugimi in v začetku besed pa *g*, je moral tisti zapornik biti jako blizu glasu *k*, oziroma *g*, torej mehak *k'* oziroma *g'* ali vsaj prej opisani srednji glas mej *k'* in *t'*, oziroma *g'* in *d'*, ne pa jasno dentalni omehčani *t'* in *d'*. Naj se tudi slišita zdaj ta dva, *k* in *g* nista iz njiju, temuč iz topljenega *k'* in *g'* in ta naravnost iz *j*. Ako Oblak piše, da je slišal v Sebeščanski vasi *cvetk'a*, smemo torej popolnoma verjeti, da je prav slišal, v kaki drugi vasi se vtegne slišati *cvett'a* z dentalnim palatalom, ali prvotniše je ono, razloček pa mej eno in drugo izreko minimalen in nebitven. Podobno majhin mora biti tudi razloček mej *cvetk'e* ali *cvètt'e* (*cvettye*) in *cvetke*, ali *zdrav'g'e*, *zdravd'e* (*zdravgye*) in *zdravge*. To pričajo zlasti pisma priprostih ljudi, kjer je najti *zdravge* in *zdravgye*, pa zravcu tudi *dugyi zsitek*, *drügye*, *knigye*. Natorno pa je, da se mehkost soglasnika bolj čuti pred temnimi samoglasniki ko pred jasnimi, zato *cvetke*, pa: *cvetk'a*, primeri *dolenjsko ke* in *ljakaj* za *tje* (*tja*) in *tjakaj*. Da pa more mehki *g* pred temnimi samoglasniki prejšti v navadni *g*, pričajo primeri kaker *žergav*, *možgani*, ki sem jih omenil v Arch. XIV. 338.

(Konec prih.)

Prošnja opravištvu. Leto gre h koncu. Letošnja naročnina poltaja. Prošimo torej čislane naročnike, ki je letos in morda že več let niso poslali, naj to store brez ko mogoče. Ob enem prošimo tudi naročnino za prihodnji tečaj. Naredi opomnjano, ali ni drugačez zamere!